

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 147/2021-114

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Jenčom, advokátska kancelária, 1. mája 221/19, Poprad, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Brezno v konaniach vedených pod sp. zn. ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 a pod ČVS: ORP-13/1-VYS-BR-2020 vykonaním prehliadky iných priestorov a pozemkov 18. januára 2020 na základe príkazu zo 16. januára 2020 a postupom Okresnej prokuratúry Brezno v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 14/20/6603 udelením súhlasu na prehliadku iných priestorov a pozemkov a upovedomením zo 4. marca 2020 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. marca 2020 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20, čl. 35 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 11, čl. 26 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 8 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práv podľa čl. 2 bodu 3 písm. a), b) a c) a čl. 17 bodu 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Brezno (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaniach vedených pod sp. zn. ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 a pod ČVS: ORP-13/1-VYS-BR-2020 vykonaním prehliadky iných

priestorov a pozemkov 18. januára 2020 na základe príkazu zo 16. januára 2020 a postupom Okresnej prokuratúry Brezno (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 14/20/6603 udelením súhlasu na prehliadku iných priestorov a pozemkov a upovedomením zo 4. marca 2020. Sťažovateľ navrhuje napadnuté upovedomenie okresnej prokuratúry zo 4. marca 2020, ako aj príkaz okresného riaditeľstva na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov zo 16. januára 2020 zrušiť a zakázať označeným orgánom verejnej moci pokračovať v porušovaní dotknutých práv sťažovateľa, ako aj priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 147/2021-62 z 13. apríla 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ okresného riaditeľstva (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením ČVS: ORP-13/1-VYS-BR-2020 z 12. januára 2020 začal trestné stíhanie pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého skutkovým základom bolo odcudzenie motorového vozidla dovedy nezisteným páchatelom.

4. V uvedenom trestnom konaní vyšetrovateľ vydal 16. januára 2020 pod sp. zn. ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku, na základe ktorého bola po súhlase príslušným prokurátorom okresnej prokuratúry uskutočnená 18. januára 2020 prehliadka priestorov, ktoré užíval sťažovateľ ako nájomca. Prehliadka týchto priestorov bola nariadená a vykonaná z dôvodu podozrenia, že sa v nich nachádzali veci pochádzajúce z trestnej činnosti (motorové vozidlo) a veci určené na páchanie trestnej činnosti (prispôsobené na krádež automobilov).

5. Sťažovateľ považoval príkaz vyšetrovateľa zo 16. januára 2020 na vykonanie prehliadky za arbitrárny a samotnú prehliadku dotknutých priestorov za nezákonnú tak po stránke formálnej, ako aj materiálnej, na vykonanie ktorej neexistovali dôvody, preto sa obrátil na okresnú prokuratúru, aby zabezpečila dôslednú, účinnú a rýchlu ochranu jeho právam a zákonom chráneným záujmom. Bol presvedčený, že mu v trestnom konaní náleží procesné postavenie zúčastnenej osoby v zmysle § 45 Trestného poriadku, pretože jemu patriace veci zaistené pri prehliadke „*môžu byť zhabané*“, preto sa domnieval, že je oprávnený žiadať o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 210 Trestného poriadku. Požadoval, aby prokurátor okresnej prokuratúry „*celý akt prehliadky od vzniku údajných dôkazov pre vykonanie prehliadky až po jej ukončenie, vrátane nedoručenia*“ mu „*písomnosť o jej výsledku*“ preskúmal, rozhodol o tom a informoval ho o výsledku. Nezákonne zaistené veci žiadal vrátiť.

6. Na podanie sťažovateľa prokurátor okresnej prokuratúry odpovedal prípisom č. k. 2 Pv 14/20/6603-25 zo 4. marca 2020, v ktorom mu procesné postavenie zúčastnenej osoby v trestnom konaní nepriznal a nepriznal mu ani právo na podanie žiadosti o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku. Podanie sťažovateľa prokurátor okresnej prokuratúry posúdil ako „*žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní*“ a námietky a argumenty sťažovateľa o nezákonnosti prehliadky označil za nedôvodné. Podľa sťažovateľa tak prokurátor okresnej prokuratúry urobil bez toho, aby svoje závery „*vyargumentoval*“, a navyše na viacero zásadných argumentov sťažovateľa vôbec neodpovedal.

II. Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutému postupu a príkazu okresného riaditeľstva a postupu a upovedomeniu okresnej prokuratúry podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej tvrdí, že pri vyšetrovacom úkone (vykonaní prehliadky) došlo k zaisteniu jeho majetku a z časti aj majetku jeho zákazníkov, ktorý vôbec nesúvisel s predmetom prehliadky (resp. trestného konania). Zaistené malo byť technické vybavenie servisu (autoservisu, pozn.), ktoré sťažovateľ nevyhnutne potreboval na svoju zárobkovú činnosť, ako aj náhradné diely. Tým mu bolo znemožnené dokončiť alebo začať opravy vozidiel a bol tak reálne vystavený následkom zmluvných sankcií od spotrebiteľov a v konečnom dôsledku k nutnosti zásadne, drakonicky obmedziť výkon podnikateľskej činnosti, a to najneskôr do doby, keď mu budú „zadržané veci vrátené“. Takýto zásah do majetku sťažovateľa smerujúci k zaisteniu „všetkých výrobných prostriedkov a zásob“ mal teda závažný vplyv na jeho podnikanie, v čom sťažovateľ videl porušenie jeho základného práva podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

8. Sťažovateľ sa domnieva, že spôsob, akým bolo procesne postupované a rozhodované vo veci prehliadky iných priestorov a pozemkov na základe písomného príkazu okresného riaditeľstva, s ktorým vyslovil súhlas prokurátor okresnej prokuratúry, a ako a akým spôsobom bolo následne rozhodnuté tým istým prokurátorom okresnej prokuratúry o oprávnených námietkach sťažovateľa na základe jeho žiadosti na preskúmanie postupu vyšetrovateľa, ktorý ako garant zákonnosti v prípravnom konaní listom zo 4. marca 2020 nevzhliadol v žiadnych argumentoch sťažovateľa porušenie zákona, ignoruje zásadu reálneho prístupu k spravodlivosti a k účinným prostriedkom nápravy proti porušeniam základných ľudských práv a ľudských práv a slobôd. Prokurátor okresnej prokuratúry svojím postupom a rozhodnutím podľa sťažovateľa nezaistil a nepresadil účinnú ochranu porušených ústavných práv a základných práv a slobôd, na ktorých porušení dokonca aktívne participoval a nenaplnil vôbec právo sťažovateľa na účinný opravný prostriedok.

9. Sťažovateľ zastáva názor, že prokurátor okresnej prokuratúry, ako aj vyšetrovateľ okresného riaditeľstva mu nezabezpečili v plnom rozsahu právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy, porušili jeho práva zaručené mu ústavou a medzinárodnými zmluvami, neaplikovali základné zásady konania.

10. Sťažovateľ je presvedčený, že „*účel prehliadky bol fingovaný a vydaný príkaz reálne neslúžil na hľadanie tých vecí, ktoré deklaroval*“. Zastáva názor, že „*v skutočnosti bolo... cieľom prehliadky hľadať a zaistiť počítačové údaje, elektronické kľúče, SD karty, externé hardisky, notebooky, telefóny... elektronické zariadenia používané pri opravách, diagnostiky a tiež... diely ako združené palubné prístroje a riadiace jednotky z áut a tak zamedziť podnikaniu sťažovateľa*“. Svedčia o tom reálne zaistené veci, ako aj účasť osôb ako znalcov na elektronické zariadenia pri prehliadke. Podľa sťažovateľa bolo evidentné, že odcudzené auto sa v prehliadkou dotknutých priestoroch nenachádzalo a účel prehliadky sa dal dosiahnuť inak, postupom podľa § 90 Trestného poriadku. V danom prípade bol podľa sťažovateľa výsledok prehliadky (t. j. že sa odcudzené auto v priestoroch nenachádza) „*dopredu všetkým policajtom jasný a toto hľadanie bolo len vymyslenou zámienkou pre odňatie všetkých elektronických zariadení potrebných k vykonávaniu živnosti sťažovateľa a rôznych súkromných dát a údajov*“.

11. Príkaz na prehliadku bol podľa sťažovateľa extenzívny a neurčitý, jeho formulácia umožňovala „odňať... prakticky všetky veci“, ktoré sa mohli v prehľadávaných priestoroch nachádzať, hoci s konkrétnym trestným činom nijako nesúviseli. Príkaz podľa sťažovateľa neobsahoval reálne dôvody na jeho vykonanie a účel prehliadky mohol byť splnený aj menej invazívnym prostriedkom. Nebol teda odôvodnený z hľadiska legality, legitimacy, ako ani proporcionality a absentovala v ňom riadna, konkrétna, vysvetľujúca argumentácia odôvodňujúca zásah do ústavných práv sťažovateľa. Príkaz je podľa sťažovateľa formálny, nedostatočne odôvodnený, arbitrárny a nepreskúmateľný, bez uvedenia konkrétnych úvah, ktoré vyšetrovateľ viedli k jeho vydaniu. Neobsahuje argumentáciu o dôvodnom podozrení, že sa v prehliadkou dotknutých priestoroch nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie v intenciách § 100 ods. 1 a § 101 Trestného poriadku, a ako to bolo preverené. Podľa sťažovateľa absentoval akýkoľvek riadny zákonný procesný dôkaz, ktorý by ho spájal s trestnou činnosťou tvoriacou predmet vyšetrovania a dával dôvod na zásah do jeho práv a slobôd.

12. Za protiprávny sťažovateľ považuje aj „postup policajtov pri prehliadke“ a „jej samotný výkon“. Prehliadka bola vykonaná v deň pracovného voľna, keď sa on v predmetných priestoroch nenachádzal. Príkaz bol doručený iba vlastníkovi týchto priestorov, a nie sťažovateľovi ako ich nájomcovi, teda skutočnému užívateľovi. Navyše, vlastník nebol účastný na prehliadke počas celej doby jej trvania. Zápisnica o vykonaní prehliadky je podľa sťažovateľa „mäťúca a nepresná, neurčitá a z časti... nepochybne falošná“.

13. Sťažovateľ spochybnil neustrannosť nezúčastnenej osoby prítomnej pri úkone a vytkol orgánom činným v trestnom konaní, že prehliadky sa zúčastnili aj osoby, ktoré na nej nemali byť prítomné.

14. Vykonaním prehliadky v neprítomnosti sťažovateľa mu orgány činné v trestnom konaní „odopreli všetky práva, ktoré... by mal“. Nemohol sa „vyjadriť k veciam a ani vidieť priebeh prehliadky“. Opierajúc sa o judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ústavného súdu a Ústavného súdu Českej republiky, sťažovateľ uzavrel, že osobou, ktorej bolo nutné doručiť príkaz a po poučení, predchádzajúcej výzve za jeho účasti realizovať výkon samotnej prehliadky jeho priestorov, bol výlučne iba sťažovateľ.

15. Podľa sťažovateľa orgány činné v trestnom konaní (polícia) vykonaním prehliadky bez jeho prítomnosti zmarili zákonnú povinnosť vyzvať ho na vydanie vecí, a tak odvrátiť vykonanie prehliadky.

16. Zároveň vykonaním prehliadky došlo podľa sťažovateľa aj k zásahu do jeho súkromia vrátane jeho obydľia, a príkaz na taký zásah mal vydať výlučne súd. Prehliadku v priestoroch, ktoré využíval pri výkone svojej pracovnej, podnikateľskej činnosti, ako aj prehliadku jeho kancelársko-obytných priestorov nachádzajúcich sa v objekte a prezretie a zaistenie viacerého jeho rýdzo osobných vecí treba podľa jeho presvedčenia považovať za úkon spôsobilý zasiahnuť nielen do práva na nedotknuteľnosť obydľia podľa čl. 21 ústavy, ale najmä do práva na ochranu obydľia podľa čl. 8 dohovoru. Preto vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) podľa sťažovateľa nemožno akceptovať, že v jeho prípade vydal príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov vyšetrovateľ so súhlasom prokurátora okresnej prokuratúry, a nie všeobecný súd. Realizáciu prehliadky iných priestorov a pozemkov, ktoré užíval sťažovateľ nielen pri výkone svojej pracovnej činnosti, ale aj v súkromnej sfére, aj prehliadky tam nachádzajúcich sa jeho osobných vecí, majetku a aj súkromných elektronických počítačových a telefónnych údajov je preto

podľa sťažovateľa potrebné považovať za úkon spôsobilý zasiahnuť do jeho práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ústavy, ako aj práva na ochranu obydlia podľa čl. 8 dohovoru a čl. 17 bodu 1 paktu, a daný zásah nebol vykonaný v rámci hraníc a spôsobom stanoveným ústavou a medzinárodnými zmluvami a ani zákonom, a sťažovateľ nebol povinný strpieť túto prehliadku zasahujúcu do jeho súkromia. Výkon prehliadky iných priestorov mal podľa neho podliehať režimu domovej prehliadky.

17. Do práva vlastníť a pokojne užívať svoj majetok došlo podľa sťažovateľa zaistením jeho súkromného majetku bez zákonného (ústavného) rámca. Zaistenie vecí nachádzajúcich sa v čase prehliadky v „*kancelársko-obytnej časti*“ teda sťažovateľ považoval za nelegálne, porušujúce jeho práva garantované čl. 20 ods. 1 a čl. 21 ústavy a práva zaručeného v čl. 8 ods. 1 dohovoru.

18. Napokon vo vzťahu k okresnému riaditeľstvu sťažovateľ namietal, že príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov bol vydaný pod inou spisovou značkou, než pod akou bola vykonaná samotná prehliadka.

19. Okresnej prokuratúre sťažovateľ vytýka, že neposkytla požadovanú ochranu jeho právam. V upovedomení o vybavení jeho žiadosti konštatovala, že postup okresného riaditeľstva bol v súlade s ústavou a záväznými medzinárodnými zmluvami, avšak toto upovedomenie nedalo odpoveď na takmer žiadnu námietku sťažovateľa. Odôvodnenie upovedomenia neobsahuje ani žiadne konkrétne argumenty relevantného charakteru, ktorými by okresná prokuratúra zodpovedala nastolené otázky.

20. Sťažovateľ namietal aj skutočnosť, že zásah do jeho práv neposudzoval nezávislý a nestranný orgán, ale prokurátor okresnej prokuratúry ako „*protistrana v spore*“, orgán priamo zainteresovaný na výsledku trestného konania, ktorý nie je objektívne schopný skúmať všetky relevantné skutkové aj právne aspekty veci, rešpektujúc zásady spravodlivého procesu. Sťažovateľ zvýraznil, že prokurátor okresnej prokuratúry v upovedomení nezdôvodnil, či a akým spôsobom bol príkaz na prehliadku súladný s ústavnou požiadavkou, aby sa dbalo pri ňom na podstatu a zmysel obmedzenia a nevyhnutnú mieru takého zásahu, primeranosť, dôvodnosť a či nepripadalo do úvahy využiť iné inštitúty trestného práva. Príkaz vyšetrovateľa prokurátor okresnej prokuratúry nepodrobil prieskumu ani z iných hľadísk, najmä či existoval vôbec dôvod na prehliadku, ktorý poskytujú reálne dôkazy.

21. Pri vydávaní súhlasu na prehliadku sa podľa sťažovateľa prokurátor okresnej prokuratúry dôvodmi riadne nezaoberal, ale interpretoval vyšetrovateľom v návrhu proklamované udalosti v súvislosti s osobou sťažovateľa akoby za skutočné dôkazy, hoci sa nikdy nestali, a preto nemôže o nich existovať ani relevantný dôkaz, išlo iba o vykonštruované hypotézy, domnienky či indicie, ktoré nemohli mať oporu v dokazovaní.

22. Sťažovateľ zastáva názor, že okresná prokuratúra nevyhodnotila jeho námietky, právne a skutkové zistenia a odôvodnenie svojho „rozhodnutia“ založila len na stručnom zhodnotení podstaty obsahu sťažnosti sťažovateľa, obmedzila sa v ňom iba na vyjadrenie súhlasu s napadnutým príkazom i postupom okresného riaditeľstva, avšak bez uvedenia konkrétnych skutkových okolností, z ktorých vychádzala, a spôsobu, ktorým k takýmto záverom dospela, a tiež s postupom vlastným. S argumentáciou sťažovateľa sa vôbec nevysporiadala, nedala odpoveď ani na jednu z jeho mnohých a zásadných právnych i skutkových námietok.

23. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že boli porušené jeho základné práva uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie okresného riaditeľstva, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného riaditeľstva:

24. Okresné riaditeľstvo vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti v liste sp. zn. ORPZ-BR-264-001/2021 zo 4. mája 2021 uviedlo, že príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov bol vyšetrovateľom vydaný 16. januára 2020 v utajenom režime pod sp. zn. ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 na základe získaných operatívnych informácií, z ktorých vyplývalo podozrenie o spáchaní stíhaného skutku okrem iných osôb aj sťažovateľom. V súvislosti so spisovou značkou okresné riaditeľstvo tiež ozrejmilo, že príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov bol v utajenom režime pod už uvedenou spisovou značkou až do doby vykonania prehliadky, keď došlo k jeho odtajneniu, preto je vedený pod číslom písomnosti ČVS:ORP-13/1-VYS-BR-2020. Ide teda len o administratívu písomnosť v zmysle registratúry.

25. Prehliadka bola nariadená vo vzťahu k osobe majiteľa nehnuteľností, a nie sťažovateľa z dôvodu, že nebolo možné zabezpečiť relevantný dôkaz potvrdzujúci využívanie dotknutých priestorov sťažovateľom na základe nájomnej zmluvy alebo obdobnej zmluvy. Tieto doklady nebolo možné zabezpečiť z odôvodnenej obavy prezradenia plánovanej prehliadky.

26. Prehliadku vykonal službu konajúci vyšetrovateľ okresného riaditeľstva za prítomnosti osôb uvedených v zápisnici o vykonaní prehliadky, ku ktorej boli zabezpečení experti z kriminalisticko-expertízneho ústavu Policajného zboru Slovenská Lupča, a to vzhľadom na predpoklad, že sa v objekte mali nachádzať mechanické a elektronické prípravky a zariadenia slúžiace na prekonanie mechanického a elektronického zabezpečenia vozidiel a ich následného odcudzenia, ako aj motorové vozidlá a jednotlivé komponenty vozidiel pochádzajúce z trestnej činnosti páchanej na celom území Slovenskej republiky.

27. K faktickému vykonaniu prehliadky okresné riaditeľstvo uviedlo, že po príchode na miesto sa v objekte svietilo. Niekoľkokrát bola bezúspešne použitá výzva: „*polícia, otvorte a vyjdite von*“. Pretože nik z objektu nevychádzal a vo vnútri nebol nik spozorovaný, vyšetrovateľ pristúpil k doručovaniu príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov majiteľovi nehnuteľností v mieste jeho trvalého bydliska, na ktorom sa však nezdržoval, preto bol telefonicky privolaný na miesto prehliadky, kde mu bol príkaz doručený a následne sa osobne prehliadky zúčastnil. Z jej výkonu vyplynulo, že dvere objektu boli zatvorené, no neuzamknuté, v objekte sa nik nenachádzal, napriek tomu, že v objekte sa svietilo a priestory boli vykúrené. Všetko nasvedčovalo, že objekt bol opustený tesne pred príchodom polície. To spochybňuje tvrdenie sťažovateľa, že 18. januára 2020, resp. že v sobotu v objekte nevykonáva svoju podnikateľskú činnosť.

28. Pri prehliadke boli zaistené iba veci, ktorých pôvod sa nedal na mieste preveriť a bolo potrebné vykonať znalecké skúmanie, aby došlo k vylúčeniu, že veci pochádzajú z trestnej činnosti alebo slúžili k páchaniu trestnej činnosti.

29. Z vyjadrenia okresného riaditeľstva ďalej vyplýva, že v objekte sa nenachádzala miestnosť, ktorú by bolo možné považovať za kuchyňu, a tiež sa nenachádzala posteľ ani žiadny iný predmet, ktorý by slúžil k odpočinku. Okrem kancelárskeho stola a jednej otočnej kancelárskej stoličky sa nenachádzalo iné zariadenie, ktoré by nasvedčovalo tomu, že by uvedené priestory boli využívané k inému účelu ako k podnikateľskej činnosti. Nenachádzalo sa tam žiadne oblečenie, hygienické potreby, ktoré by potvrdzovali, že by tieto priestory sťažovateľ využíval aj na iný ako podnikateľský účel.

30. Po ukončení prehliadky iných priestorov a pozemkov odovzdal vyšetrovateľ kópiu zápisnice o jej vykonaní majiteľovi objektu, ktorý ju predtým podpísal a neskôr bol v tejto trestnej veci vypočutý.

31. Pretože pred prehľadaným objektom sa nachádzalo motorové vozidlo, ktoré podľa zistenia vyšetrovateľa bolo užívané sťažovateľom, riaditeľka kriminálnej polície okresného riaditeľstva (ktorá na mieste zabezpečovala výkon prehliadky po materiálno-technickej stránke) telefonicky požiadala prokurátora o súhlas na vykonanie jeho prehliadky, ku ktorej bol telefonicky privolaný aj sťažovateľ a tento sa úkonu zúčastnil.

32. Sťažovateľ vyšetrovateľovi uviedol, že k zaisteným veciam bude vypovedať len za prítomnosti svojich právnych zástupcov, ktorí však na mieste nedisponovali plnomocenstvom k zastupovaniu a ako sa sami na mieste vyjadrili, v uvedený deň nemajú čas na výsluch, preto boli vyšetrovateľom poučení a oboznámení o tom, že v pondelok 20. januára 2020 budú telefonicky kontaktovaní na účel dohodnutia si termínu výsluchu.

III.2. Vyjadrenie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky:

33. K ústavnej sťažnosti sa v mene okresnej prokuratúry vyjadrila Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ktorá v podaní č. k. 2 GÚp 64/21/1000-2 z 5. mája 2021 opísala zistenia z operatívno-pátracej činnosti (najmä z úradných záznamov policajtov a zo zabezpečených záznamov z bezpečnostných kamier) a indície smerujúce k sťažovateľovi ako možnému spolupáchateľovi stíhaného trestného činu. Prokurátor okresnej prokuratúry považoval informácie získané operatívno-pátracou činnosťou za dostatočné na udelenie súhlasu s vykonaním tohto neodkladného vyšetrovacieho úkonu, pretože všetky získané poznatky vytvárali súvislý a hodnoverný obraz o tom, ako mohol byť skutok spáchaný, a zároveň zakladali dôvodné podozrenie, že spáchania skutku sa dopustil spolu s ďalšími nestotožnenými osobami aj sťažovateľ, ktorý odcudzené motorové vozidlo v uvedených nebytových priestoroch ukrýva.

34. Z dôvodu hroziaceho nebezpečenstva, že vozidlo bude rozobraté alebo prevezené na iné miesto, bolo potrebné prehliadku vykonať čo najskôr, preto prokurátor 16. januára súhlasil s jej vykonaním.

35. Generálna prokuratúra, podobne ako okresné riaditeľstvo, zastáva názor, že v záujme úspešnej realizácie tohto vyšetrovacieho úkonu neprichádzalo do úvahy zisťovanie formy konkrétneho vzťahu sťažovateľa k objektu, v ktorom mal vykonávať svoju živnostenskú činnosť. Pokusmi

o potvrdenie zmluvného základu (písomného alebo ústneho) by bolo prezradenie vyšetrovacieho úkonu neoprávneným osobám vysoko reálne. Práve z týchto dôvodov bol príkaz vydaný vo vzťahu k vlastníkovi týchto priestorov, ktorého právo bolo jednoznačne preukázané výpisom z listu vlastníctva.

36. Na podporu zistení vyšetrovateľa okresného riaditeľstva, že prehladávaný objekt neslúžil ako obydlie sťažovateľa, generálna prokuratúra poukázala na neskôr zabezpečené nájomné zmluvy uzavreté medzi majiteľom nehnuteľností a sťažovateľom, z ktorých vyplýva, že prenajaté priestory majú sťažovateľovi slúžiť ako skladové priestory, kancelária a sociálne zariadenie a že tieto sťažovateľ nedá do užívania ani neprenajme tretej osobe.

37. K žiadosti sťažovateľa o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku generálna prokuratúra vo svojom vyjadrení uviedla, že s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ nebol oprávnenou osobou na podanie takejto žiadosti, dozorový prokurátor v súvislosti s týmto podaním sťažovateľa postupoval podľa Príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora“) a v týchto intenciách sa jeho podaním zaoberal. Vzhľadom na to, že prokurátor nevzhladol pri vykonávaní prehliadky iných priestorov žiadne nedostatky, sťažovateľa listom č. k. 2 Pv 14/20/6603-25 zo 4. marca 2020 upovedomil, že nie je namieste prijať sťažovateľom požadované prokurátorské opatrenie.

38. V ďalšej časti vyjadrenia generálna prokuratúra poukázala na skutočnosť, že počas prehliadky iných priestorov síce neboli zaistené žiadne veci súvisiace s aktuálne stíhaným trestným činom, avšak viaceré súčasti motorových vozidiel nachádzajúcich sa v prehladávanom objekte pochádzali z vozidiel odcudzených nielen na území Slovenskej republiky.

39. Generálna prokuratúra v tejto súvislosti uviedla, že rakúske policajné orgány vzniesli sťažovateľovi obvinenie a tento bol na základe európskeho vyšetrovacieho príkazu vypočutý v postavení obvineného.

40. K samotnému inštitútu prehliadky iných priestorov a pozemkov generálna prokuratúra, poukazujúc na judikatúru aj Ústavného súdu Českej republiky, uviedla, že od orgánov činných v trestnom konaní nie je možné vyžadovať, aby v príkaze na prehliadku iných priestorov presne špecifikovali všetky veci dôležité z hľadiska trestného konania, ktorých existencia a význam len vyjde najavo neskôr pri faktickom vykonávaní prehliadky. V príkaze na vykonanie prehliadky tak postačí uviesť len určité kategórie vecí, resp. dôkazy. Požiadavka náležitého odôvodnenia príkazu na prehliadku iných priestorov predpokladá, aby z neho vyplývalo, že sú splnené všetky zákonné podmienky na jej vykonanie. Nemožno opomenúť, že pre vydanie príkazu na prehliadku iných priestorov postačuje dôvodné podozrenie, že sa v ňom nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie. Z toho sa odvíja i adekvátna úroveň obsahovej precíznosti jednotlivých náležitostí rozhodnutia.

41. Zároveň generálna prokuratúra uviedla, že podľa slovenskej právnej úpravy sa príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov doručuje vlastníkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemkov, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke (§ 101 ods. 1 posledná veta Trestného poriadku).

42. Generálna prokuratúra následne zhodnotila, že príkaz na prehliadku iných priestorov netrpí takými vadami, s ktorými by bolo možné identifikovať porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Orgány činné v trestnom konaní pred vydaním príkazu na prehliadku iných priestorov si zabezpečili potrebné listinné podklady k tomu, aby vyhodnotili povahu záujmového objektu z hľadiska použitia inštitútov trestného konania, t. j. či ide o obydlie alebo nebytové priestory. Správnosti uplatneného inštitútu zodpovedá zápisnica o vykonaní prehliadky iných priestorov s pripojenou fotodokumentáciou. Príkaz na prehliadku iných priestorov smeroval voči vlastníkovi objektu, nie jeho užívateľovi, a tomuto bol pred jej začatím riadne doručený. Orgány činné v trestnom konaní tým uprednostnili záujem na objasnení závažnej trestnej činnosti. V opačnom prípade, t. j. overovaním nájomného alebo iného vzťahu sťažovateľa k objektu, by hrozilo zmarenie účelu tohto vyšetrovacieho úkonu. Zákonodarca *expressis verbis* s takouto eventualitou aj ráta. V odôvodnení príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov sú riadne špecifikované dôvody opodstatňujúce vykonanie prehliadky iných priestorov. Okrem poukazu na odcudzenie švajčiarskeho motorového vozidla je v ňom vysvetlený skutkový základ, na základe ktorého dospeli príslušné orgány k záveru o súvislosti medzi sťažovateľom a objasňovanou trestnou činnosťou. Išlo o poznatky získané dlhodobou operatívnou činnosťou polície. Rovnako je v ňom rámcovo vymedzený okruh vecí, ktoré môžu byť významné pre trestné konanie a nemožno ich získať inak ako prehliadkou iných priestorov. Orgány činné v trestnom konaní si jednoznačne uvedomovali, že výzva na vydanie veci adresovaná sťažovateľovi by zjavne nebola úspešná (§ 104 ods. 2 Trestného poriadku). Potvrzuje to aj samotné správanie sťažovateľa po jeho príchode na miesto výkonu prehliadky jeho osobného motorového vozidla. Za nie zanedbateľný fakt považuje generálna prokuratúra, že v prehľadávanom objekte boli skutočne nájdené veci pochádzajúce z odcudzených motorových vozidiel, a to nielen z územia Slovenskej republiky, ale i Poľskej republiky, Českej republiky a Rakúska.

43. S poukazom na tieto skutočnosti je generálna prokuratúra toho názoru, že nariadením prehliadky iných priestorov a jej výkonom nemohlo dôjsť k zásahu do práva sťažovateľa vlastníť majetok a práva na súkromie v ústavnoprávnej intenzite.

44. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na podnikanie generálna prokuratúra uviedla, že z orgánmi činnými v trestnom konaní zistených skutkových okolností vzniká dôvodná pochybnosť či činnosť, akú deklaruje sťažovateľ, korešponduje s rozsahom jeho živnostenských oprávnení uvedených v živnostenskom registri a táto pochybnosť by mohla mať za následok, že zaistením vecí vrátane vecí pochádzajúcich z trestnej činnosti nemohlo dôjsť k zásahu do práva sťažovateľa vyplývajúceho z čl. 35 ústavy.

45. Napokon k sťažovateľom tvrdenému zásahu do jeho základného práva inú právnu ochranu v súvislosti s uplatnením žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku sťažovateľom generálna prokuratúra uviedla, že v napadnutom konaní dozorový prokurátor správne dospel k záveru, že sťažovateľ je osobou podozrivou z trestnej činnosti, a preto nemôže mať súčasne aj postavenie zúčastnenej osoby. Taxatívny výpočet oprávnených osôb uvedený v § 210 Trestného poriadku nedovoľuje rozširovanie oprávnených osôb pre využitie tohto inštitútu nápravy. Z tohto dôvodu dozorový prokurátor podanie sťažovateľa vybavil ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní podľa interných predpisov prokuratúry. V upovedomení dozorový prokurátor reagoval na všetky rozhodné a podstatné argumenty sťažovateľa. Generálna prokuratúra nepovažuje upovedomenie dozorového prokurátora zo 4. marca 2020 za arbitrárne a svojvoľné.

46. V závere generálna prokuratúra spochybnila včasnosť podania ústavnej sťažnosti, ktorú sťažovateľ podal 30. marca 2020 a v prípade, že by ústavný súd dospel k záveru o jej včasnosti, navrhla vysloviť, že k porušeniu sťažovateľom namietaných práv nedošlo. Zároveň vyjadrila nesúhlas s upustením od ústneho pojednávania v tejto veci.

III.3. Replika sťažovateľa:

47. Sťažovateľ vo svojej replike z 21. mája 2021 uviedol, že na zásadné otázky nastolené ústavnou sťažnosťou sa generálna prokuratúra reálne buď vôbec nevyjadruje alebo sa ich snaží zahmlieť a bagatelizovať a podľa sťažovateľa obhajuje zrejme nezákonnosti, ktorých sa dopustili orgány činné v trestnom konaní, a jej vyjadrenie je tak v rozpore s tým, čo jej zákon ukladá a v jej činnosti predpokladá. Vyjadrenie generálnej prokuratúry sťažovateľ považuje za formalistické, obhajujúce zásahy do ústavných práv založené na dohadoch, predpokladoch a špekuláciách.

48. Poukazujúc na postavenie a z toho plynúce povinnosti prokuratúry, tak ako tieto vyplývajú z ústavnej a zákonnej úpravy, sťažovateľ spochybnil tvrdenú dostatočnosť dôvodov „na domoví či inú prehliadku sťažovateľa“ uvádzaných generálnou prokuratúrou. Zastáva názor, že k zásahu do ústavných práv alebo aj k inému zásahu voči osobe môže orgánmi verejnej moci dôjsť iba na základe relevantných dôkazov, a nie na základe vykonštruovaných hypotéz a „prianí policajta“, ktoré nemajú oporu v dovtedy vykonanom dokazovaní. Za neodôvodnené, a preto nezákonné je potrebné podľa sťažovateľa považovať rozhodnutie, ktoré sa „rysuje“ len v nejasných obrysoch a je založené na paušálnych indíciách, domnienkach či „predstavách policajta“.

49. Sťažovateľ je presvedčený, že pričítanie dôkaznej núdze na ťarchu podozrivého, obvineného či inej zúčastnenej osoby už porušuje jej práva, pretože už nejde o nestranné rozhodnutie. Podľa sťažovateľa nedošlo k preukázaniu ani podozrenia z jeho účasti na stíhanom trestnom čine, ale išlo o účelové konanie orgánov činných v trestnom konaní s cieľom usvedčiť vytipovaného páchatel'a. Orgány činné v trestnom konaní s proklamovaným cieľom ochrany verejného záujmu chráneného zákonom prekročili hranice nezávislosti a nestrannosti a postupovali účelovo jednostranne s cieľom získať dôkazy pre odsúdenie sťažovateľa, a to aj bez akéhokoľvek dôkazu spájajúceho ho so skutkom. Prehliadka podľa sťažovateľa nemôže byť nariadená svojvoľne len s cieľom nájsť nejaký dôkaz o inej trestnej činnosti, to je nezákonné zo samej podstaty. Tým je aj upreté právo na spravodlivý proces a ide o prejav ľubovôle orgánov činných v trestnom konaní.

50. Sťažovateľ opísal zistené skutkové okolnosti prípadu a z toho vyplývajúci možný (do úvahy prichádzajúci) priebeh skutkového deja so zhodnotením, že ho s predmetným trestným činom nič nespájalo, a teda neexistoval dôvod na vykonanie prehliadky v ním prenajatých priestoroch, a to aj z dôvodu, že neexistuje žiaden dôkaz, ktorý by svedčil o jeho účasti na trestnom čine.

51. V ďalšej časti svojho stanoviska k vyjadreniam okresného riaditeľstva a generálnej prokuratúry sťažovateľ spochybnil správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, čo sa týka jeho procesného postavenia. Zotrval na názore, že je z procesného hľadiska v trestnom konaní osobou zúčastnenou. Reagoval tiež poznámkou o jeho vypočúvaní ako obvineného na základe dožiadania rakúskych orgánov, a to práve v súvislosti s odcudzenými súčiastkami z motorových vozidiel, k čomu poukázal na rozdielnosť úpravy a tým aj postupu v rakúskom trestnom procese. Vyjadril sa

aj k pôvodu niektorých pri prehliadke zaistených vecí, ktoré pochádzali z odcudzených vozidiel v tom zmysle, že viaceré z nich mu priniesli sami zákazníci alebo mu ostali ako nefunkčné zo skôr vykonaných opráv vozidiel, ktoré mohli už mať namontované také diely či boli odcudzené a pozmenené, či prišli doručovacou službou na základe objednávky z inzerátu.

52. Zákonnú úpravu inštitútu prehliadky iných priestorov a pozemkov, ktorou argumentovala generálna prokuratúra, sťažovateľ považuje za prekonanú, nereagujúcu na vstup Slovenskej republiky do Európskej únie ani na judikatúru ESLP a smernice Európskej únie.

53. Za zavádzajúce považuje sťažovateľ konštatovanie generálnej prokuratúry, že netreba príkaz na prehliadku doručiť reálnemu užívateľovi priestorov, voči ktorému úkon smeruje. Právna úprava to síce umožňuje, ale je v rozpore so zmyslom a účelom a ochranou ústavných práv a s výkladom predmetných práv dotknutých osôb Európskym súdom pre ľudské práva. Sťažovateľ pritom odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 TdoV 9/2017 z 3. októbra 2018.

54. Podľa sťažovateľa okresné riaditeľstvo úmyselne obišlo prítomnosť sťažovateľa pri prehliadke.

55. Reagujúc na poznámku generálnej prokuratúry, sťažovateľ považuje svoju podnikateľskú činnosť vzhľadom na konštrukciu živnostenského zákona, ktorý nemá koncepciu taxatívneho výpočtu činností voľných živností a ani ich nezakladá, ale je založený na slobode podnikania, za súladnú so zákonom.

56. K vyjadreniu okresného riaditeľstva, že podozrenie na osobu sťažovateľa vyplynulo z procesných úkonov a operatívnych previerok, sťažovateľ uviedol, že dosiaľ sa takéto dôkazy v spise nenachádzajú, inak by došlo k jeho obvineniu.

57. Sťažovateľ v ďalšom poprel tvrdenia okresného riaditeľstva o stave objektu pred začatím prehliadky a za značne skreslený a nepravdivý považuje aj popis udalostí, ktoré mali nastať pri jeho príchode na miesto prehliadky motorového vozidla.

IV.

K ústnemu pojednávaniu o ústavnej sťažnosti

58. Napriek nesúhlasu generálnej prokuratúry ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci, pretože z ústavnej sťažnosti a jej príloh, vyjadrení tak okresného riaditeľstva, ako aj generálnej prokuratúry a napokon aj repliky sťažovateľa je zrejmé, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie – hlbšie objasnenie veci.

59. Len pre úplnosť ústavný súd pripomína, že jeho rozhodnutie o upustení od ústneho pojednávania v konaní o ústavnej sťažnosti nie je už podmienené súhlasom účastníka konania, ale naplnením zákonnej podmienky vyplývajúcej z § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže vo veciach podľa odseku 1 písm. d) až h) a k) [ústavná sťažnosť je upravená v ods. 1 písm. f), pozn.] upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vo veciach podľa odseku 1 písm. a) až c), i) a l) môže ústavný súd za rovnakých podmienok upustiť od ústneho pojednávania, len ak o ústne pojednávanie žiaden z účastníkov nepožiadal najneskôr vo svojom prvom podaní vo veci.

60. Vzhľadom na uvedené ústavný súd požiadavku generálnej prokuratúry o vykonanie ústneho pojednávania v danej veci neakceptoval.

V.

K včasnosti podania ústavnej sťažnosti

61. Ústavný súd pred meritórnym preskúmaním predmetu ústavnej sťažnosti považoval vzhľadom na pochybnosť generálnej prokuratúry za potrebné preveriť včasnosť jej podania.

62. Podľa § 124 ods. 1 prvej a druhej vety zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

63. Podľa § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v relevantnom znení (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“) lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva,

a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú,

b) ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

Zákon č. 62/2020 Z. z. v tomto znení nadobudol účinnosť 27. marca 2020.

64. Citované ustanovenie upravuje spočívanie a predĺženie lehôt ustanovených právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo zániku práva. Z doslovného znenia uvedeného ustanovenia vyplýva, že spočívanie, predĺženie lehôt sa týka len ochrany práv v súkromnoprávných vzťahoch. Vychádzajúc z cieľa predmetnej právnej úpravy a celospoločenskej situácie, za ktorej boli mimoriadne opatrenia zákonodarcom prijaté, je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že sťažením uplatnenia ochrany svojich práv v mimoriadnej situácii sú (boli) potenciálne postihnutí aj nositelia práv, vyplývajúcich z iných než súkromnoprávných vzťahov (napríklad práva, ochrana ktorých sa uplatňuje v správnom súdnictve, ale aj v súdnictve ústavnom). Ústavný súd (napr. na rozdiel od Európskeho súdu pre ľudské práva) nemá zákonom danú možnosť sám svojím vlastným vnútorným aktom rozhodnúť o predĺžení lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, rešpektuje však vo svojej činnosti *inter alia* princípy právneho štátu, princíp rovnosti, povinnosť ústavne konformného výkladu a aplikácie právnych noriem (čl. 152 ods. 4 ústavy), ako aj materiálny prístup k ochrane základných práv a slobôd. Preto, vychádzajúc z čl. 46 ústavy s ohľadom na § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. II až IV Civilného sporového poriadku, ústavný súd považuje spočívanie, predĺženie lehoty na uplatnenie práva v zmysle § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. za aplikovateľné aj na posudzovanie dodržania lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom (obdobne III. ÚS 247/2021).

65. O napadnutom príkaze okresného riaditeľstva zo 16. januára 2020 a vykonaní samotnej prehliadky iných priestorov sa sťažovateľ dozvedel 18. januára 2020. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti by za štandardných podmienok uplynula 18. marca 2020. Napriek nečitateľnosti dátumu

podania ústavnej sťažnosti na poštovú prepravu sťažovateľom uvedeného na poštovej obálke ústavný súd nepovažoval za potrebné tento dátum zisťovať, pretože je evidentné, že sa na ňu vzťahuje § 1 ods. 1 písm. b) zákona č. 62/2020 Z. z., preto ak bola ústavná sťažnosť doručená ústavnému súdu 30. marca 2020, je potrebné považovať ju za podanú včas.

VI.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

66. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, dodatkového protokolu a paktu spočíva v jeho tvrdení, že napadnutý príkaz, ktorým bola nariadená prehliadka iných priestorov a pozemkov, je neodôvodnený, neurčitý, extenzívny, arbitrárny a nepreskúmateľný, a tak nezákonný rovnako ako jeho výkon, keď vyšetrovateľ pri prehliadke nepostupoval v súlade so zákonom. Pritom okresná prokuratúra pochybenia vyšetrovateľa okresného riaditeľstva nenapravila, a tak neposkytla požadovanú ochranu právam sťažovateľa.

67. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

68. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu reflektujúcej judikatúru ESLP v tejto oblasti vyplýva, že sťažovateľ ako osoba, ktorá si prenajala na svoju podnikateľskú činnosť priestory, na ktoré sa vzťahoval príkaz vyšetrovateľa okresného riaditeľstva na prehliadku iných priestorov a pozemkov a ako osoba dotknutá jej výkonom je v tejto súvislosti oprávnený profitovať z garancií čl. 8 ods. 1 dohovoru a rovnako tak v tejto súvislosti požíva ochranu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a v spojení s nimi v okolnostiach danej veci (zaistenie vecí pri výkone prehliadky) sa môže domáhať ochrany práv zaručených v čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu (základné právo vlastníť majetok), ako aj práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a čl. 26 ods. 1 listiny (právo podnikat'). Inak povedané označené články sa *ratione materiae* vzťahujú na nariadenie a výkon prehliadky iných priestorov a pozemkov a na s tým súvisiace zaistenie vecí dôležitých pre trestné konanie.

69. K sťažovateľovmu tvrdeniu o neexistencii iného prostriedku nápravy ústavný súd konštatuje, že skutočnosť nepodania podnetu (žiadosti) na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019, prostredníctvom ktorého sa sťažovateľ mohol domáhať preskúmania tak postupu, ako aj upovedomenia okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 14/20/6603 zo 4. marca 2020, v danej veci nepovažoval za prekážku vecného posúdenia ústavnej sťažnosti.

IV.1. K namietanému porušeniu práv príkazom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva č. k. ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 zo 16. januára 2020 na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov

70. Stíhanie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov je ústavne aprobovateľným verejným záujmom, ktorého podstatou je prenesenie zodpovednosti za postihovanie najzávažnejších porušovaní základných práv a slobôd fyzickými a právnickými osobami na štát. Ak umožňuje trestné právo realizáciu verejného záujmu na stíhaní trestnej činnosti pomocou nástrojov obmedzujúcich súkromie jednotlivca, potom ich použitie musí rešpektovať ústavnoprávne limity, lebo invazívne prostriedky so sebou nesú vážne obmedzenie základných práv a slobôd jednotlivca. K obmedzeniu súkromia tak môže zo strany verejnej moci dôjsť len celkom výnimočne a len vtedy, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, a účel sledovaný verejným záujmom nemožno dosiahnuť inak a zásah je primeraný (I. ÚS 98/2017).

71. Uvedené závery možno použiť aj na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov v zmysle § 101 ods. 1 Trestného poriadku, lebo pred nesprávnymi zásahmi zo strany verejnej moci sú v zmysle čl. 8 dohovoru či čl. 19 ústavy (ktorý ale sťažovateľ nenamietal) chránené tiež priestory súkromného sídla spoločnosti slúžiace na výkon pracovnej či podnikateľskej činnosti [pozri rozhodnutie ESLP vo veci Delta Pekárne, a. s., v. Česká republika z 2.10.2014, č. 97/2011, alebo vo veci Sociéte Colas Est v. Francúzsko zo 16. 4. 2002 ap]. Orgány činné v trestnom konaní sú povinné postupovať tak, aby do práva na súkromie osôb nezasahovali viac a neprimerane dlhšie, ako to je nevyhnutné v právnom štáte. Proporcionalitu zásahu treba hodnotiť s ohľadom na okolnosti každého prípadu a hodnotiace kritérium zahŕňa napr. povahu a závažnosť trestného činu, v súvislosti s objasňovaním ktorého bola vykonaná prehliadka, okolnosti, za ktorých bol príkaz na prehliadku vydaný, existenciu dôvodného podozrenia, že čin bol spáchaný, dostupnosť iných prostriedkov a dôkazov či rozsah možných dopadov na povesť osoby dotknutej príkazom na vykonanie prehliadky.

72. V prerokovávanom prípade nebola žiadnym spôsobom spochybnená skutočnosť, že došlo k spáchaniu trestného činu – odcudzenia motorového vozidla a v tej súvislosti bolo uznesením okresného riaditeľstva pod ČVS: ORP-13/1-VYS-BR-2020 z 12. januára 2020 podľa § 199 ods. 1 Trsteného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona a následne bola 18. januára 2020 vykonaná príkazom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva 16. januára 2020 nariadená a prokurátorom okresnej prokuratúry schválená prehliadka iných priestorov a pozemkov, ktoré na základe nájomnej zmluvy využíval sťažovateľ na svoju podnikateľskú činnosť. Počas prehliadky došlo k zaisteniu viacerých, v zápisnici o vykonaní tohto úkonu uvedených vecí.

73. Ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje základné procesné právo každého na „stanovený postup“ (alebo tiež na spravodlivý proces) vo všetkých prípadoch, keď nejaký orgán verejnej moci, či už nezávislý alebo nestranný súd, alebo „iný orgán“ rozhoduje o jeho subjektívnom práve. V súlade s ústavnou výhradou zákona podľa čl. 46 ods. 4 ústavy, ako i ústavným princípom zákonnosti podľa čl. 2 ods. 2 ústavy potom musí tento postup v podrobnostiach upraviť „zákon“. Možno tak uzavrieť, že čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy zaručuje základné procesné právo na konanie, lebo zákonom ustanovený postup pri rozhodovaní orgánov verejnej moci o právach osôb je práve konanie v príslušnej inštitucionalizovanej podobe.

74. Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 8 dohovoru po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, ESĽP, ktorého judikatúru ústavný súd štandardne pri svojej rozhodovacej činnosti zohľadňuje, presúva svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru. Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ods. 2 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

75. Legalita zásahu štátu do práva na súkromie znamená, že zásah je možný len na základe zákona, resp. platného právneho predpisu, pričom pri posudzovaní splnenia tejto podmienky sa vychádza z toho, či bola rešpektovaná dostupnosť (verejné publikovanie právneho predpisu) a predvídateľnosť zákona. V rámci podmienky predvídateľnosti zákona judikatúra ESĽP zdôrazňuje potrebu konkretizovania prostriedkov, ktorými štát disponuje pri zasahovaní do práv chránených čl. 8 dohovoru, teda kladie dôraz na kvalitu relevantnej právnej úpravy. V rozhodnutí Sallinen c. Fínsko z 27. decembra 2005 ESĽP vyslovil záver, že vnútroštátne právo musí poskytovať jednotlivcovi ochranu proti arbitrárnemu zásahu do jeho práv zaručených čl. 8 dohovoru, preto musí dostatočne jasne v pojmoch poskytovať občanovi náležitú indikáciu podľa okolností a podmienok, za akých je verejná autorita zmocnená k zásahom do jeho práva na súkromie. Z uvedeného vyplýva, že aj zásah, ktorý má svoj základ v právnej norme, môže za určitých okolností v konkrétnom prípade znamenať porušenie práv garantovaných dohovorom, resp. ústavou (pozri I. ÚS 117/07).

76. Podmienka legitímnosti vyžaduje, aby opatrenie umožňujúce zásah štátu do práva na súkromie zodpovedalo cieľu odôvodňujúcemu jeho legitimitu, ktorým môžu byť len záujmy výslovne špecifikované dohovorom, a to záujem štátu (z dôvodu ochrany národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojov a zločinnosti), záujem spoločnosti (z dôvodu ochrany zdravia alebo morálky, zabezpečenia hospodárskeho blahobytu krajiny) a záujem jednotlivcov (z dôvodu ochrany ich práv slobôd).

77. Kritérium proporcionality zásahu znamená dodržanie rovnováhy vo vzťahu medzi právom jednotlivca na súkromie a výberom prostriedkov, ktorými štát disponuje pri plnení legitímneho cieľa. Pri ich výbere je limitovaný tým, že zásah do práva na súkromie je možný len vtedy, keď je to nevyhnutné, a vykonať ho možno len v duchu požiadaviek kladených na demokratickú spoločnosť. V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval, že zásah do základného práva alebo slobody musí zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe a musí byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a zároveň pri určovaní rozsahu obmedzenia je dôležité zohľadniť aj podstatu práva, ktoré sa má obmedziť (pozri I. ÚS 13/00).

78. V rozhodnutí Peck c. Spojené královstvo z 28. januára 2003 ESLEP v záujme rešpektovania princípu proporcionality zdôraznil potrebu selektovať z viacerých dostupných možností pre dosiahnutie cieľa možnosť primeranú zaručujúcu potrebnú rovnováhu medzi právom jednotlivca na súkromie a záujmami štátu.

79. V posudzovanom prípade zákonný podklad na zásah do práv sťažovateľa predstavovalo ustanovenie § 101 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého prehliadku iných priestorov alebo prehliadku pozemku je oprávnený nariadiť predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt. Príkaz musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Doručí sa vlastníkovi alebo užívateľovi priestorov alebo pozemku, alebo jeho zamestnancovi pri prehliadke, a ak to nie je možné, najneskôr do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila doručeniu.

80. Z § 99 ods. 2 v spojení s ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že prehliadku priestorov neslúžiacich na bývanie a prehliadku pozemku, ktoré nie sú verejne prístupné, možno vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že sa v nich nachádza vec dôležitá pre trestné konanie.

81. Za vec dôležitú pre trestné konanie sa podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku považuje vec, ktorá môže slúžiť na účely dokazovania [písm. a)], bola použitá na spáchanie trestného činu alebo bola určená na spáchanie trestného činu [písm. b)], alebo je výnosom z trestnej činnosti [písm. c)].

82. Z príkazu okresného riaditeľstva zo 16. januára 2020, ktorým bola nariadená prehliadka iných priestorov a pozemkov vyplýva, že tento príkaz bol vydaný práve podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku na prehliadku v ňom špecifikovanej nehnuteľnosti (priestorov), ktorej vlastníkom je [REDAKOVANÉ], a to z dôvodu podozrenia, že sa tam mali nachádzať veci pochádzajúce z trestnej činnosti a veci určené na jej páchanie, ktorými mali byť konkretizované osobné motorové vozidlo, jeho súčasti a prístroje prispôbované na krádež automobilov ako mechanické a elektronické prípravky a zariadenia vrátane ilegálneho softvéru na prekonanie mechanického, ako aj elektronického zabezpečenia vozidiel.

83. Odôvodnenie príkazu spočívalo v podstate v tom, že z dovedy vykonaných procesných úkonov, ako aj z operatívnych previerok vykonaných operatívnymi pracovníkmi okresného riaditeľstva a Okresného riaditeľstva Policajného zboru Liptovský Mikuláš vyplynulo podozrenie, že sťažovateľ mal s minimálne dvomi dovedy nestotožnenými osobami v skorých ranných hodinách 12. januára 2020 otvoriť, naštartovať a odísť s označeným motorovým vozidlom do priestorov, ktoré mal prenajaté (v ktorých bola neskôr prehliadka vykonaná), kde mali motorové vozidlo ukryť. Rovnako mal sťažovateľ v tomto objekte ukrývať mechanické, ako aj elektronické prípravky a zariadenia slúžiace na prekonanie mechanického a elektronického zabezpečenia vozidiel a ich následného odcudzenia. Napokon malo vzniknúť podozrenie, že sťažovateľ v priestoroch ukrýva motorové vozidlá, ako aj komponenty pochádzajúce z trestnej činnosti páchanej na celom území Slovenskej republiky. V závere odôvodnenia príkazu okresné riaditeľstvo uviedlo, že prehliadku vykoná vyšetrovateľ okresného riaditeľstva spoločne s ďalšími policajtmi okresného riaditeľstva, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Liptovský Mikuláš a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici a že túto prehliadku vykonajú v lehote od 18. januára 2020 do 26. januára 2020. Príkaz na vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov odsúhlasil [pripojením podpisu a pečiatky okresnej prokuratúry] prokurátor okresnej prokuratúry 16. januára 2020.

84. V súlade s citovanou právnou úpravou bol po začatí trestného stíhania príkaz vydaný (policajtom – vyšetrovateľom okresného riaditeľstva) a odsúhlasený (prokurátorom okresnej prokuratúry) k tomu zákonom povolanými orgánmi verejnej moci, v zákonom požadovanej forme (písomne) s odôvodnením existencie podozrenia, že sa v uvedených (presne označených) priestoroch mali nachádzať veci dôležité pre trestné konanie (pochádzajúce z trestnej činnosti – odcudzené motorové vozidlo, alebo jeho súčasti; a veci určené na jej páchanie prostriedky – nástroje – na prekonanie uzamknutia vozidla a jeho naštartovania).

85. Pred vykonaním prehliadky bol príkaz doručený vlastníčkovi dotknutých prehľadávaných priestorov.

86. Na základe vydaného príkazu došlo k realizácii prehliadky dotknutých priestorov a zaisteniu vecí, a to za prítomnosti nezúčastnenej osoby a pri umožnení prítomnosti vlastníka dotknutej nehnuteľnosti.

87. Z hľadiska legality zásahu treba konštatovať, že vyšetrovateľ okresného riaditeľstva a prokurátor okresnej prokuratúry postupovali a rozhodovali na základe platnej a účinnej právnej normy, ktorá vydanie príkazu umožňovala, právny základ pre vydanie príkazu teda existoval.

88. Pokiaľ sťažovateľ namietal neodôvodnenosť príkazu, resp. nedostatočné odôvodnenie podozrenia, že sa mal stíhaného trestného činu dopustiť on, prípadne že odôvodnenie neobsahovalo žiaden dôkaz, ktorý by ho s týmto skutkom spájal, ústavný súd poznamenáva, že príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov nie je rozhodnutím o vine sťažovateľa a dokonca ani rozhodnutím stíhania sťažovateľa na základe dôvodného podozrenia, že sa stíhaného skutku mal dopustiť on (vnesenie obvinenia), ale ide o nariadenie vyšetrovacieho úkonu smerujúceho práve k objasneniu a prevereniu skutočností dôvodne nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin a prípadne kým. Rozhodovanie o dôvodoch na nariadenie prehliadky môže byť zo svojej podstaty vedené iba v rovine určitej pravdepodobnosti (nie istoty), pretože v prípravnom konaní zhromaždené dôkazy a iné informácie nie sú úplné. Dôvodom na zrušenie napadnutého príkazu by mohlo byť len celkom absentujúce jeho odôvodnenie či iný závažný excés majúci ústavnoprávnu dimenziu (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 1675/12 z 5. februára 2013).

89. Ústavný súd považuje za ospravedliteľnú aj absenciu uvedenia presných konkrétnych informácií zistených pri operatívno-pátracej činnosti operatívnych pracovníkov okresného riaditeľstva alebo Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Liptovskom Mikuláši, ktorých uvedenia v príkaze sa sťažovateľ domáhal. Takéto informácie nie sú procesným dôkazom, ale predstavujú poznatky (akési „indície“), ktoré majú viesť k zisteniu a zabezpečeniu relevantných procesne použiteľných dôkazov, preto dôsledné uvedenie ich obsahu v odôvodnení rozhodnutia nie je nevyhnutné (v niektorých prípadoch ani žiaduce). Avšak odkaz na operatívne zistenia má svoje opodstatnenie z hľadiska presvedčivosti príkazu, že k nariadeniu prehliadky iných priestorov došlo na základe náležitého prešetrenia podstatných skutočností.

90. Zároveň ústavný súd považuje za potrebné dodať, že na rozhodnutie vyšetrovateľa nemôžu byť kladené také prísne nároky ako na rozhodnutie všeobecného súdu, zvlášť ak ide začiatočnú fázu trestného konania, v ktorej sa len zisťujú skutočnosti rozhodujúce pre ďalší postup orgánov činných v trestnom konaní.

91. Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania príkazu podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku si samozrejme vyžaduje relevantnú a dostatočne špecifickú argumentáciu, ktorá poskytuje vysvetlenie, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do súkromia a bez náležitého odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je dané rozhodnutie nepreskúmateľné, a tým aj svojvoľné. Zároveň je potrebné pripomenúť, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, ako aj iného zainteresovaného subjektu na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07). Je postačujúce, ak odôvodnenie dá odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a že dostatočne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov veci (I. ÚS 241/07).

92. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie napadnutého príkazu zo 16. januára 2020 síce nemožno považovať za perfektné a vyčerpávajúce, keďže v ňom ostal nevyužitý priestor pre uvedenie bližších – konkrétnejších dovtedajších zistení, ktoré by ešte presvedčivejším spôsobom osvedčili potrebu výkonu prehliadky, napriek tomu je z hľadiska zabezpečenia potrebnej ochrany základných práv dostatočné, pretože objasnilo súvislosti opodstatňujúce realizáciu predmetného zásahu do práva sťažovateľa na súkromie.

93. Pre úplnosť ústavný súd tiež poznamenáva, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové zistenia a z nich vyvedené závery orgánov činných v trestnom konaní, ku ktorým dospeli na základe poznatkov z operatívno-pátracej činnosti policajtov okresného riaditeľstva a Okresného riaditeľstva Policajného zboru Liptovský Mikuláš, ako ich prezentovali okresné riaditeľstvo a generálna prokuratúra aj vo svojich vyjadreniach k ústavnej sťažnosti.

94. Vzhľadom na všetky uvedené závery ústavný súd konštatuje, že príkaz vyšetrovateľa zo 16. januára 2020, ktorým nariadil vykonanie prehliadky iných priestorov a pozemkov, bol legálny, pretože spĺňal podmienky vyplývajúce z príslušných ustanovení Trestného poriadku.

95. Keďže ústava explicitne neuvádza dôvody zakladajúce legitimitu (ako druhé hľadisko hodnotenia) zásahov do práva na súkromie, ústavný súd posudzoval toto kritérium s prihliadnutím na obsah čl. 8 ods. 2 dohovoru. Vychádzajúc z obsahu príkazu vyšetrovateľa možno legitímnosť predmetného zásahu oprieť o dôvod spočívajúci v „záujme predchádzania zločinnosti“ a kvalifikovať zásah ako legitímny.

96. Posledné kritérium, ktorým je proporcionalita, aplikované pri posudzovaní zásahov do súkromia vyžaduje adekvátne vyváženie dvoch navzájom si konkurujúcich záujmov, v konkrétnom prípade sťažovateľa, na jednej strane jeho práva na „súkromie“ a na druhej strane verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti.

97. Záujem štátu na ochrane pred zločinnosťou zakladajúci legitímnosť zásahov do práva na súkromie pri realizácii niektorých inštitútov podľa 4. hlavy 1. časti Trestného poriadku musí byť uvedený do rovnováhy so závažnosťou zásahu do tohto práva. Znamená to zvoliť pri realizácii zásahu čo najmiernejší prostriedok, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa. S prihliadnutím na predmet vyšetrovanej trestnej činnosti, ktorou bolo odcudzenie motorového vozidla, sa zabezpečenie dôkazov v podobe zaistenia vecí pochádzajúcich z trestnej činnosti a určených na páchanie trestnej činnosti prostredníctvom prehliadky iných priestorov

zjavnej javilo ako jediným prostriedkom k dosiahnutiu sledovaného cieľa. Uvedené okolnosti podľa názoru ústavného súdu svedčia v prospech záveru o primeranosti vykonaného zásahu.

98. Ústavný súd neprijal viackrát zopakovanú argumentáciu sťažovateľa, že prehliadkou sledovaný cieľ bolo možné dosiahnuť iným, menej invazívnym spôsobom (prehliadnutím priestorov „zvonku“), keďže ak by sa hľadané motorové vozidlo v sťažovateľom prenajatých priestoroch nachádzalo, bolo by zjavne viditeľné, pretože z obsahu príkazu vyplýva, že cieľom prehliadky nebolo iba odcudzené motorové vozidlo, ale aj jeho súčasti a prístroje a zariadenia na prekonanie uzamknutia a naštartovanie vozidla, pre zaistenie ktorých na účely trestného konania sa prehliadka dotknutých priestorov javila ako jediný účinný spôsob.

99. Pre úplnosť ústavný súd považuje za potrebné dodať, že skutočnosť, že sa podozrenie zo spáchania trestného činu neskôr nepotvrdí, resp. že sa cez prehliadku nepodarí zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, sama osebe ešte neznamená neústavnosť vykonaného zásahu. Skutkové zistenia, ako už bolo uvedené, sa totiž v počiatočných fázach trestného konania vždy pohybujú iba v rovine pravdepodobnosti. V tejto situácii však treba hodnotiť, či sa prehliadka mohla javiť dôvodnou s ohľadom na informácie, ktoré orgány činné v trestnom konaní mali a mohli mať od trestného oznámenia k dispozícii v čase jej nariadenia (I. ÚS 98/2017). Ako už bolo uvedené, túto podmienku ústavnej konformity príkazu vyšetrovateľa na prehliadku iných priestorov ústavný súd považoval za splnenú.

100. Na základe komplexného posúdenia všetkých relevantných kritérií v okolnostiach prípadu sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že zásah do jeho práv bol legálny, legitímny a primeraný sledovanému cieľu, a teda ústavne akceptovateľný a konformný s limitmi vyplývajúcimi z čl. 8 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 26 ods. 1 listiny, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 17 bod 1 paktu, ktorých porušenie namieta.

IV.2. K namietanému porušeniu práv postupom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva pri výkone prehliadky iných priestorov a pozemkov 18. januára 2020

101. Pokiaľ ide o namietaný postup vyšetrovateľa okresného riaditeľstva pri výkone prehliadky iných priestorov 18. januára 2020, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa jeho prieskumu domáhal pred okresnou prokuratúrou podaním žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku.

102. Okresná prokuratúra neuznala sťažovateľa ako osobu oprávnenú na podanie tejto žiadosti, napriek tomu v intenciách jeho námietok postup vyšetrovateľa okresného riaditeľstva pri výkone prehliadky iných priestorov (ale aj samotný príkaz na prehliadku) preskúmala, a to podľa interného predpisu príkazu generálneho prokurátora.

103. Podľa názoru ústavného súdu, aj keď žiadosť osoby podanú podľa príkazu generálneho prokurátora nemožno z formálneho hľadiska považovať za riadny ani mimoriadny opravný prostriedok v trestnom konaní, dokonca ani za iný právny prostriedok nápravy, ktorý by bol sťažovateľovi priznaný priamo zákonom, nemožno prehliadnuť skutočnosť, že na jeho základe došlo k reálnemu prieskumu sťažovateľom namietaného postupu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva pri výkone prehliadky sťažovateľom prenajatých priestorov, a to nepochybne s potenciálom eventuálnych reparačných účinkov v podobe prijatia prokurátorských opatrení podľa

§ 230 a nasl. Trestného poriadku, t. j. s možnosťou prijať faktické opatrenia smerujúce k náprave prípadného chybného, nesprávneho či nezákonného postupu vyšetrovateľa pri napadnutom úkone.

104. Pretože faktické preskúmanie zákonnosti a tým aj ústavnosti postupu vyšetrovateľa (nevynímajúc samotný príkaz na prehliadku) realizovala okresná prokuratúra ako korekcie spôsobilý orgán verejnej moci, ktorého oprávnenia v tomto smere predchádzajú právomoci ústavného súdu, ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel s konštatovaním nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

IV.3. K namietanému porušeniu práv postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 14/20/6603 a jej upovedomením zo 4. marca 2020

105. Okresná prokuratúra v upovedomení sťažovateľa o vybavení jeho žiadosti o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku uviedla, že preskúmala na vec sa vzťahujúci vyšetrovací spis a dospela k záveru, že sťažovateľ v danom štádiu trestného konania nemohol mať v zmysle § 45 Trestného poriadku priznané procesné postavenie zúčastnenej osoby, od ktorého odvíjal svoje oprávnenie na podanie žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku. Avšak vzhľadom na obsah podania, ako aj námietky vznesenej do zápisnice o výsluchu sťažovateľa ako svedka z 23. januára 2020 okresná prokuratúra tieto vyhodnotila ako žiadosť o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní a na to nadväzujúcich možnosti prijatia dozorových oprávnení prokurátora v zmysle § 230 Trestného poriadku na účel odstránenia nezákonnosti.

106. Okresná prokuratúra vo svojom upovedomení informovala sťažovateľa, že s prihliadnutím na jeho procesné postavenie nemohla (poukazujúc na § 69 Trestného poriadku) konkretizovať obsah jednotlivých dôkazných informácií, z ktorých bolo pri vydávaní príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov zo 16. januára 2020 vychádzané, ale potvrdila, že prehliadka bola realizovaná v súlade s § 101 ods. 1 Trestného poriadku na základe písomného odôvodneného príkazu vyšetrovateľa s písomným súhlasom dozorujúceho prokurátora, za účasti vlastníka dotknutých priestorov, ktorý bol poučený v podľa § 101 a nasl. Trestného poriadku a ktorému bol príkaz na prehliadku riadne doručený. Okresná prokuratúra dodala, že z dôkazných informácií, ktoré boli zabezpečené aj cestou operatívnej činnosti polície, vyplýval predpoklad, že odcudzené motorové vozidlo bolo páchatelmi prevezené do predmetných priestorov, ktoré by mal mať v prenájme sťažovateľ.

107. Podľa okresnej prokuratúry v danom štádiu konania sa nepodarilo zabezpečiť konkrétnu listinu (nájomnú zmluvu), ktorá by prenájom dotknutých priestorov sťažovateľom nepochybne potvrdzovala, preto bol príkaz vydaný vo vzťahu ku vlastníkovi týchto priestorov, ktorého právo bolo jednoznačne preukázané výpisom z listu vlastníctva a ktorý sa prehliadky osobne zúčastnil a z taktických dôvodov bol vypočítý v procesnom postavení svedka po vykonaní prehliadky, uviedol pritom rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa užívania a osoby užívateľa predmetných nehnuteľností.

108. Okresná prokuratúra podotkla, že vydaný príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov sa v prvom rade vzťahoval na konkrétny priestor, a nie na osobu, ktorá je ich vlastníkom alebo užívateľom.

109. V ďalšom okresná prokuratúra konštatovala správnosť postupu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva pri výkone prehliadky iných priestorov. Zúčastnili sa jej osoby, ktoré ju v súlade s odsúhlaseným príkazom mali vykonať a bola pri nej prítomná aj nezúčastnená osoba. Príkaz na vykonanie prehliadky bol doručený oprávnenej osobe – vlastníkovi priestorov (konkretizovanému v príkaze), ktorý umožnil vstup do prehľadávaných priestorov. Prehliadka bola vykonaná v lehote určenej v príkaze, pritom rozhodnutie o konkrétnom termíne vykonal orgán činný v trestnom konaní podľa vlastného uváženia, bez ďalšej konzultácie s dozorujúcim prokurátorom.

110. Okresná prokuratúra ďalej uviedla, že veci zaistené pri prehliadke spadali do rozsahu vecí, ktoré boli vymedzené v príkaze a tieto bude nevyhnutné podrobiť ďalšiemu skúmaniu tak, aby bolo možné preukázať, resp. vyvrátiť tvrdenia o tom, že tieto pochádzajú z trestnej činnosti, resp. že boli určené na páchanie trestnej činnosti. Podľa okresnej prokuratúry nebolo možné spoľahnúť sa len na prípadné tvrdenie osoby, ktorej tieto veci patria, resp. ktorá ich užíva, že nepochádzajú z trestnej činnosti, resp. nie sú na páchanie trestnej činnosti určené a neboli na páchanie trestnej činnosti využité. Zároveň okresná prokuratúra poznamenala, že pokiaľ na to budú splnené zákonné podmienky, tieto veci môžu byť vrátené oprávnenej osobe. Vzhľadom na obsah námietok sťažovateľa okresná prokuratúra uviedla, že zo spisového materiálu, ktorý bol zabezpečený pred vydaním a odsúhlasením príkazu na prehliadku iných priestorov a pozemkov, vyplývalo dôvodné podozrenie, že sa v nich, resp. na nich nachádza odcudzené motorové vozidlo alebo jeho súčasti, ako aj prístroje prispôbené na krádeže automobilov, ako sú mechanické a elektronické prípravky a zariadenia vrátane ilegálneho softvéru, slúžiace na prekonanie mechanického, ako aj elektronického (softvérového) zabezpečenia vozidiel. Rozsah predmetu príkazu okresná prokuratúra považovala z hľadiska skutku, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, za legitímny a legálny, keďže sa musel týkať jednak samotnej odcudzenej veci, ako aj vecí, ktoré mali byť pri prekonaní jej zabezpečenia použité. Takýmto spôsobom bol účel prehliadky definovaný aj v samotnom príkaze. Okresná prokuratúra spresnila, že v čase vydania príkazu nebolo možné predpokladať, aké konkrétne veci mali byť páchatelom, resp. páchatelmi použité, preto nebolo reálne možné ich užšie vymedziť. V tomto smere poukázala na skutočnosť, že tak zaistené súčasti motorového vozidla, ako aj veci, u ktorých je predpoklad, že boli použité na prekonanie zabezpečenia, sú predmetom znaleckého dokazovania, teda vysokoodborného postupu, bez ktorého nie je možné bez akýchkoľvek pochybností prijať záver o ich použití a určení. Okresná prokuratúra bola toho názoru, že zo spisového materiálu, ako aj vydaného príkazu bez akýchkoľvek pochybností vyplývalo, že od počiatku prehliadky bolo jej cieľom zaistenie nielen samotného odcudzeného motorového vozidla, resp. jeho súčastí, ale aj zaistenie mechanických a elektronických prostriedkov slúžiacich na prekonanie jeho zabezpečenia, z hľadiska zaistenej elektroniky, resp. iných nájdených súčastí preto nebolo postupované nad rámec vydaného príkazu.

111. Okresná prokuratúra zdôraznila, že prehliadka bola zameraná tak na nájdenie odcudzeného motorového vozidla, resp. jeho súčastí, ako aj mechanických a elektronických zariadení určených na prekonanie jeho zabezpečenia a zo spisového materiálu nebolo možné dospieť k záveru, že výkon prehliadky nemal smerovať k objasneniu trestnej činnosti, ale mal byť zameraný na znemožnenie výkonu podnikateľskej činnosti sťažovateľa.

112. Zo spisového materiálu v čase vydania a odsúhlasenia príkazu na prehliadku zároveň podľa okresnej prokuratúry nevyplývalo, že by tento priestor mal byť využívaný na iný

ako nebytový účel t. j. nebolo možné predpokladať, že by malo ísť o byt alebo iný priestor určený na bývanie. Záver o tom, že išlo o nebytový priestor využívaný výhradne na prevádzkovanie podnikateľskej činnosti, potvrdzujú aj výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] a ním predložené listinné dôkazy – zmluvy o nájme nebytových priestorov.

113. Tvrdenia sťažovateľa týkajúce sa toho, že sa na mieste skutku nezdržiaval a nemá s trestnou vecou nič spoločné, budú podľa okresnej prokuratúry predmetom ďalšieho vyšetrovania a je na uvážení vyšetrovateľa, kedy ten-ktorý úkon vzhľadom na celkové štádium vyšetrovania a stav dokazovania vykoná.

114. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na rôznosť spisových značiek, pod ktorými bolo začaté trestné stíhanie (ČVS:ORP-13/1-VYS-BR-2020) a vydaný príkaz na prehliadku iných priestorov (ORPZ-BR-OKP-V-69/2020), okresná prokuratúra vysvetlila, že vzhľadom na utajený režim vykonávania predmetného neodkladného úkonu mu bola pridelená osobitná spisová značka ORPZ-BR-OKP-V-69/2020 a následne po jeho vykonaní a odtajnení tvorí tento spisový materiál súčasť vyšetrovacieho spisu vo veci, v ktorej bolo začaté trestné stíhanie okresným riaditeľstvom pod ČVS:ORP-13/1-VYS-BR-2020.

115. Okresná prokuratúra však preskúmaním vyšetrovacieho spisu zistila, že sťažovateľovi nebol doručený rovnopis zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov a pozemkov z 18. januára 2020 v lehote podľa § 105 ods. 5 Trestného poriadku, preto toto pochybenie vyšetrovateľovi vytkla.

116. K vykonaniu prehliadky osobného motorového vozidla (18. januára 2020), ktorého bol sťažovateľ užívateľom, okresná prokuratúra uviedla, že ústny súhlas prokurátora vykonávajúceho služobnú pohotovosť bol zabezpečený pred vykonaním samotného úkonu, t. j. vopred a súčasťou spisového materiálu je písomné vyhotovenie predmetného príkazu na prehliadku iných priestorov, ktorý bol opatrený súhlasným stanoviskom prokurátora vykonávajúceho služobnú pohotovosť ako aj odtlačkom pečiatky prokuratúry. Takýto procesný postup považovala okresná prokuratúra za súladný s § 101 ods. 1 Trestného poriadku, poznamenala však, že hodnotenie zákonnosti a procesnej prípustnosti dôkazov zabezpečených v priebehu prípravného konania bude v príslušnom štádiu trestného konania prislúchať súdu, ak trestné konanie do takéhoto štádia dospeje.

117. Zároveň okresná prokuratúra sťažovateľovi oznámila, že z úradnej povinnosti posúdi možnosť a potrebu prijatia prokurátorských opatrení podľa § 230 a nasl. Trestného poriadku.

118. Oboznámením sa s obsahom napadnutého upovedomenia okresnej prokuratúry zo 4. marca 2020, ktorým reagovala na námietky sťažovateľa, v ktorých badal nezákonnosť príkazu vyšetrovateľa zo 16. januára 2020, ako aj nezákonnosť postupu vyšetrovateľa pri jeho výkone, ústavný súd konštatuje, že v súlade s ústavou v čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj v čl. 36 ods. 1 listiny) požadovanými procesnými princípmi sa okresná prokuratúra podaním sťažovateľa zaoberala, vyhodnotila a o prijatých záveroch sťažovateľa informovala.

119. Žiadna okolnosť nenasvedčuje, že by okresná prokuratúra opomenula niektorý podstatný argument sťažovateľa alebo že by sa ním vysporiadala v rozpore so znením, účelom alebo zmyslom príslušnej na vec sa vzťahujúcej interpretovanej a aplikovanej zákonnej právnej normy.

120. Okresná prokuratúra predovšetkým vysvetlila, prečo sťažovateľa nepovažovala za osobu oprávnenú na podanie žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku a na základe čoho sa napriek tomu

jeho podaním zaoberala. Zreteľne uviedla zdroj informácií odôvodňujúcich opodstatnenie vydania príkazu na prehliadku iných priestorov a aj to, prečo bol príkaz vydaný „na“ vlastníka dotknutých priestorov, a nie sťažovateľa. Odôvodnenie tejto skutočnosti zo strany okresnej prokuratúry je podľa názoru ústavného súdu adekvátne a logické, neodporujúce zákonnej úprave.

121. K úvahe sťažovateľa o potrebe vydania príkazu na prehliadku dotknutého objektu všeobecným súdom z dôvodu, že ním prenajaté priestory mu slúžili aj ako obytné, ústavný súd v plnom rozsahu poukazuje na vyjadrenie generálnej prokuratúry k ústavnej sťažnosti, v ktorom s odkazom na judikatúru ústavného súdu uviedla, že „*prehliadka iných priestorov patrí k zaistovacím úkonom trestného konania. Jej účelom je zaistiť veci dôležité pre trestné konanie, ktoré sa nachádzajú v tzv. iných priestoroch, resp. na pozemkoch. Tento inštitút sa aplikuje na objekty, ktoré neslúžia na bývanie. Vychádza sa pritom z objektívneho práva reglementujúceho otázku účelového určenia konkrétneho priestoru a zo štátom určených evidencií (kataster nehnuteľností), podľa ktorých je možné zistiť, či konkrétny priestor je určený na bývanie alebo nie, a taktiež z vedomostí o existencii či neexistencii rozhodnutí príslušného stavebného úradu o zmene účelového určenia nehnuteľnosti (bližšie náleží ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 386/2014).*“. Z upovedomenia okresnej prokuratúry zjavne vyplýva, prečo bol orgánmi činnými v trestnom konaní zvolený ako zodpovedajúci zákonný inštitút prehliadky iných priestorov a pozemkov (podľa zistení orgánov činných v trestnom konaní išlo o nebytový priestor bez reálneho predpokladu jeho využívania na bývanie), pritom ústavný súd tomuto postupu nemá z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť.

122. Rovnako pokiaľ ide o zaistené veci a rozsah ich vymedzenia v príkaze, tieto boli predmetom preskúmania okresnou prokuratúrou a ani v tejto časti ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by svedčila o neprípustnom zásahu do základných práv sťažovateľa (vlastniť majetok a podnikat') či už zo strany okresnej prokuratúry alebo vyšetrovateľa okresného riaditeľstva. Len pre úplnosť ústavný súd pripomína, že ak aj dôjde pri prehliadke k zaisteniu vecí nesúvisiacich s vyšetrovanou trestnou činnosťou, neprináša to automaticky samo osebe nezákonnosť alebo neústavnosť výkonu prehliadky. Okresná prokuratúra s prihliadnutím na konkrétne okolnosti danej veci jasne uviedla skutkové dôvody (ktoré ústavný súd nepovažuje za potrebné na tomto mieste znovu opakovať), pre ktoré mohlo dôjsť v danom prípade k zaisteniu aj takých vecí, ktoré s vyšetrovanou trestnou činnosťou súvisieť nemuseli. Išlo v podstate o akceptovateľný „vedľajší produkt“ prehliadky, ktorému nebolo možné zabrániť.

123. Za prijateľné ústavný súd považuje aj ďalšie reakcie okresnej prokuratúry na prednesené námietky sťažovateľa týkajúce rozdielnosti spisových značiek príkazu na vykonanie prehliadky iných priestorov a vyšetrovacieho spisu, ako aj na priebeh, opodstatnenie a postup nariadenia výkonu prehliadky motorového vozidla užívaného sťažovateľom.

124. Uvedené zistenia primäli ústavný súd vyhodnotiť sťažovateľom napadnutý postup okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 14/20/6603 a jej upovedomenie zo 4. marca 2020 ako také, ktoré jednoznačne splňajú požiadavky kladené na ochranu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a rovnako aj práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy a obdobne podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 26 ods. 1 listiny a tiež podľa čl. 8 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a napokon aj podľa čl. 17 bodu 1 paktu, a preto aj podľa čl. 2 bodu 3 písm. a), b) a c) paktu.

VII. Záver

125. Na základe dosiaľ uvedených záverov ústavný súd konštatuje, že nie je možné vyhovieť návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia ním označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru, dodatkového protokolu a paktu okresným riaditeľstvom ani okresnou prokuratúrou, keďže ich postup ako orgánov činných v trestnom konaní bol vzhľadom na skutkový stav a požiadavky na ochranu ústavných práv sťažovateľa v rámci trestného konania zákonný, ústavne aprobovateľný a ochrana práv sťažovateľa si nevyžaduje v tomto konkrétnom prípade zásah zo strany ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

**Rastislav Kaššák
predseda senátu**